

Leven en werk van Mgr. André Léonard

Edwin Truyens

Mgr. André Léonard, De Kerk in al haar wederwaardigheden. Vijftig jaar reflectie over het geloof, Betsaida, 's Hertogenbosch, 2023, 192 blz., ISBN 9 789493 207455 14,90 €

Je kan het niet echt afleiden uit de titel, maar eigenlijk is dit boek een autobiografie. (1) Het mag dan ook niet verwonderen dat dit werk eerst in het Frans verscheen, onder de titel *L'Église dans tous ses états. Cinquante ans de débats autour de la foi*. Als je het niet weet, heb je overigens nergens de indruk dat het om een vertaling gaat. Dat kan geen verwondering wekken, want het Nederlands van Mgr. Léonard is van een uitstekend niveau. Hij had er dan ook geen enkel probleem mee aartsbisschop van Mechelen-Brussel te worden, want sedert zijn middelbare studies is hij altijd het Nederlands blijven gebruiken. En in één adem voegt hij eraan toe dat het Nederlands de belangrijkste taal van het land is. (blz. 136)

Mgr. Léonard werd geboren op 6 mei 1940 te Jambes. Zijn vader stierf tien dagen na de geboorte van André als gevolg van een bombardement bij het begin van de Tweede Wereldoorlog. André had drie oudere broers. Alle vier werden ze diocesaan priester van het bisdom Namen.

Na zijn collegetijd ging André filosofie studeren aan het Leo XIII-seminarie te Leuven. Nadien volgde het theologisch seminarie te Rome. Hij verliet Rome in juli 1965, een jaar na zijn priesterwijding en v66r de laatste zitting van het Tweede Vaticaans Concilie. De teksten van het concilie waren onberispelijk, maar samen met anderen vroeg hij zich toen al af of er geen verborgen agenda was. Hij noteert hierbij veelbetekend: "Ik had het gevoel dat deze verborgen agenda niet langer zo krachtig de goddelijkheid van Jezus wilde bevestigen en het feit dat er alleen in Hem redding is, zoals Benedictus XVI later in herinnering bracht in *Dominus Jesus*, een tekst die veel controverses veroorzaakte omdat hij de absolute uniciteit van de persoon van Jezus, in wie alleen het heil te vinden is, benadrukte." (blz. 30)

Mgr. Léonard werd doctor in de wijsbegeerte in 1968. Vanaf februari 1970 begon hij beperkt te doceren aan de universiteit. Eind december 1974 behaalde hij zijn aggregaatsdiploma en toen werd hij voltijds docent. In 1978 werd hij ook nog voorzitter van het nieuw opgerichte Sint-Paulusseminarie in Louvain-la-Neuve. Op 14 april 1991 werd hij tot bisschop gewijd en werd hij bisschop van Namen. Een ontmoeting in 1980 in Lourdes met 9^r Manuel Almeida Trindade, bisschop van Aveiro in Portugal, inspireerde Mgr. Leonard om als bisschop residentiële pastorale bezoeken af te leggen in zijn bisdom. Concreet wilde dit zeggen dat hij in elke parochie van het bisdom gedurende 17 dagen ging resideren, om de parochiepriesters te leren kennen en het reilen en zeilen in al die parochies te ondergaan. Zo legde hij acht bezoeken per jaar af. Dit werd uitermate positief onthaald. Hij reorganiseerde het priesterseminarie, zodat het aantal seminaristen steeg van een vijftal naar een dertigtal. Gedurende de 19 jaar van zijn bisschopsambt kon hij niet minder dan 89 priesters wijden.

Op 27 februari 2010 werd Mgr. Léonard aartsbisschop van Mechelen-Brussel. Hij was toen 69 jaar, zodat hij eigenlijk een kortdurend mandaat voor de boeg had. Hij vervulde zijn taak van aartsbisschop op gelijkaardige wijze als hij gedaan had in het bisdom Namen. Ook daar verrichtte hij dus residentiële bezoeken aan de parochies en zette hij in op priesterroepingen. Hij richtte het Redemptoris Mater-seminarie op, evenals een fraterniteit geïnspireerd door het charisma van een priester uit Marseille, eerwaarde Michel-Marie Zanotti-Sorkine. Die fraterniteit impliceerde dat jonge priesters telkens met drie zouden samenleven en dus nooit alleen in een

parochie zouden staan. Aan het einde van zijn mandaat telde de fraterniteit een dertigtal leden en 55 seminaristen. Je zou denken dat men een dergelijk vruchtbaar werk alleen maar kon toejuichen, maar onder zijn opvolger werd de fraterniteit onmiddellijk ontbonden.

Op 6 mei 2015 werd Mgr. Léonard 75 jaar en schreef hij, zoals gebruikelijk, zijn ontslagbrief. Meestal wordt dan gevraagd om toch nog even in functie te blijven, maar het ontslag van André Léonard werd onmiddellijk aanvaard. Hij trok zich terug in het bisdom Gap en Embrun in de Hautes-Alpes, waar hij een mooie bediening kreeg.

Laat u door deze levensbeschrijving niet misleiden. Ze wekt de verkeerde indruk dat het boek uitsluitend gaat over de belangrijke feiten in Léonards leven. Mgr. Léonard heeft tal van boeken geschreven en van sommige kon u al een recensie lezen in dit tijdschrift *Inhoud* is voor hem altijd primordiaal, zodat zijn autobiografie, zijn memoires zo je wil, voortdurend gericht is op de inhoud. De verhouding tussen geloof en rede, zijn opvattingen over homoseksualiteit, het misbruik in de kerk, de vrouw in het ambt, de klimaatverandering, de relatie tot de islam en de dubbelzinnigheid van paus Franciscus, het komt allemaal aan bod. Om u trek te doen krijgen, citeer ik nog even wat hij schrijft over de synodaliteit: "Ik ben niet erg enthousiast over de synode over synodaliteit (wat een abracadabra!), een synode die nadenkt over een synodaal proces. (...) Maar afgezien van deze kerkelijke onbegrijpelijke taal, vrees ik vooral dat deze synode zal uitmonden in een veelheid van voorstellen die niet kunnen worden uitgevoerd zonder de essentiële structuren van de Kerk te verraden." (blz. 104) Hij formuleert het wat voorzichtiger dan Mgr. Mutsaerts, maar het is niettemin duidelijk.

Noten

1. Wie geïnteresseerd is in het leven en werk van Mgr. Léonard verwijs ik ook graag naar: Mgr. Léonard. *Gesprekken opgetekend door Louis Mathoux en Dominique Minten*, Lannoo, Tielt, 2010, 240 blz. Zie mijn recensie: *Met rustige vastheid*, KM nr 191 nov. dec. 2011, blz. 12-13
2. Mgr. A. M. Léonard, *Drie niet geliefden? Maria, de kerk en de vrouw, Carmelitana*, Gent, 2009, 94 blz. Zie mijn recensie: *De vrouw en de leek in de Kerk*, KM 180, juli-aug. 2010, blz. 14.
Mgr. André-Jozef Léonard, *Handelen als christen in leven en wereld*, Halewijn, Antwerpen, 2011, 18 blz. Zie mijn recensie: *Authentiek christen zijn*, KM nr. 196, juli-aug. 2012, blz. 12-13
Mgr. André-Jozef Léonard, *Naar de kern van het christelijk geloof. Eerste verkondiging in 40 stappen*, Halewijn, Antwerpen, 2012, 134 blz. Zie mijn recensie: *De uniciteit van het christendom*, KM nr. 206, okt.-nov. 2013, blz. 13
Mgr. André-Jozef Léonard, *Priester zijn en heilig. Een hernieuwde kennismaking met het decreet van Vaticanum II over het ambt en het leven van de priesters*, Halewijn, Antwerpen, 2014, 108 blz. Zie mijn recensie: *Mgr. Léonard over priester zijn en Adolf Daens*, KM nr. 220, juli-aug. 2015, blz. 12-13

Note:

Om het gehele artikel op één pagina te kunnen plaatsen, zijn tekstblokken verplaatst, maar er is geen tekst gewijzigd.